

# KENYA PAZAR BİLGİLERİ



T.C.  
Ticaret Bakanlığı  
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği  
Genel Müdürlüğü

## İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI .....	3
2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ .....	3
3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER .....	8
4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	10
5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŐ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER .....	12

# 1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

## Dış Ticaret Mevzuatı

Kenya, Doğu Afrika Topluluğu'nun (EAC) bir üyesi olup diğer üye ölkeler olan Tanzanya, Uganda, Ruanda, Güney Sudan ve Burundi ile ortak bir dış ticaret ve gümrük mevzuatı uygulamaktadır. Kenya'da ve topluluk genelinde ithalat ve ihracat süreçleri, 2004 yılında yürürlüğe giren "The East African Community Customs Management Act" kanununa göre düzenlenmektedir.

Birçok tarım ürününün ihracı öncesinde ticari kalite açısından denetimler yapılmakta, hijyen lisansı alınmadan ihracına izin verilmemektedir. Deđerli madenler, kimyasallar, tarım ilaçları ve benzeri birçok ürün grubunun ihracında, ilgili kurumlardan alınacak ihracatçı lisansına sahip olunması önkoşul olarak getirilmektedir.

İthalatta da ürün gruplarına göre farklı uygulamalar bulunmakta, bazı ürünlerin ithalatı sadece ithalatçı lisansı sahibi firmalarca yapılabilmektedirken, ilaç, tıbbi cihaz, hayvansal ürünler gibi ürün gruplarının ithalatında ithalatçının tesislerinin yerinde denetiminden birkaç aşamadan oluşan kayıt süreçlerine uzanan bir dizi önkoşulun yerine getirilmesi beklenmektedir.

## Gümrük Vergileri

Gümrük vergileri East Africa Community Common External Tariff kitapçığında her ürün için GTİP bazında belirlenmiştir. Genelde hammaddelere %0, yarı mamullere %10, nihai ürünlere %25 oranında gümrük vergisi uygulanmaktadır. Bununla birlikte, topluluk üyesi ölkeler hassas ürün olarak tanımladıkları kalemlerde daha yüksek vergi uygulayabilmektedir. Kenya tekstil ürünlerini 2019 yılı itibarıyla hassas ürün kategorisine almış ve daha önce %25 olarak uyguladığı gümrük vergisini %35 oranında tahsil etmeye başlamıştır.

## İç Vergiler ve Oranları

Katma Deđer Vergisi oranı %16'dır. Kenya'da tüm yerel firmalar gelirleri üzerinden %30 oranında kurumlar vergisine tabidir. Yabancı firmaların Kenya'daki şubeleri %37,5 oranında kurumlar vergisi ödemektedir. Gelirler vergisi ise yıllık gelire göre artan oranda uygulanmakta, en alt gelir grubuna %10, en üst gelir grubuna %30 oranında, aşağıdaki tabloda gösterilen limitlere göre tahakkuk etmektedir:

Eşik Deđer	Oran
İlk 121.968 KSH	%10
121.969 – 236.880 KSH arasında	%15
236.881 – 351.792 KSH arası-ında	%20
351.793 - 466.704 KSH arasında	%25
466.704 KSH üzeri tüm gelirler	%30

## Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Ülkede standartları belirleyen ve çeşitli düzeylerde standartlara uygunluğu gösteren belgelendirmeler yapan kuruluş Kenya Bureau of Standards'dır (KEBS).

### Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Kenya piyasasına arz edilecek ithal ürünler, sevkiyat öncesi menşee ülkesinde KEBS tarafından yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından ürün güvenliği ve belirli kalite standartları açısından denetlenmektedir. Denetimlerin başarılı sonuçlanması halinde durumu tevsik eden bir uygunluk belgesi (certificate of conformity) hazırlanarak ihracatçıya teslim edilmekte ve bu ürünler Kenya gümrüğünden ancak uygunluk belgesinin ibraz edilmesiyle geçirilebilmektedir.

KEBS yetkilendirilmiş kuruluşların belirlenmesi için ihaleye çıkmakta ve bu kuruluşları dünya genelinde tayin ettiği 19 bölge bazında yetkilendirmektedir. Ülkemizin de içinde bulunduğu Akdeniz bölgesinde söz konusu denetimleri yapmaya tek yetkili kuruluş SGS'dir. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, İspanya, Malta, Portekiz, Yunanistan diğer bölge ülkeleridir.

### Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

İthal ve yerli ürünler için ilgili ürünün teknik mevzuatına ve standartlara uygunluğunu gösteren ve KEBS tarafından verilen farklı şekillerde etiketleme uygulamaları mevcuttur. Bu etiketlemelerin bazıları zorunlu olduğu gibi, daha yüksek kalite ve ürün güvenliği düzeyini belgeleyen, gönüllü etiketleme uygulamaları da mevcuttur.

### Teknik Engeller

Kenya tarafından dış ticarete uygulanmakta olan teknik engeller hakkında bilgiye, Ticaret Bakanlığı'nın sorumluluğunda olan ([www.teknikengel.gov.tr](http://www.teknikengel.gov.tr)) internet sitesinden erişilebilmektedir.

Ticarette Teknik Engeller web sitesi, kullanıcıların teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede, söz konusu siteden ülkeler itibarıyla ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ülkelerin mevzuat ve uygulamaları hakkında Bakanlığımızdan bilgi talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Söz konusu siteye ücretsiz olarak üye olunabilmektedir. Sitenin üyelerine ilgilendikleri ülke ve ürün gruplarına ilişkin düzenlemeler günlük olarak e-posta ile gönderilmektedir.

İthal mallara gümrük vergisi dışında; bazı ürünler için farklı oranlarda işlem vergisi (excise duty), %3,5 oranında Import Declaration Fee, %2 oranında Railway Development Levy gibi ek vergiler uygulanmakta ve ithalat daha pahalı hale getirilmektedir. Yukarıda da belirtildiği üzere, Doğu Afrika Topluluğu, üye ülkelerden gelen talepler üzerine bazı ürünlerin hassas ürün olarak sınıflandırılmasına ve ithalatta belirlenen gümrük vergisi oranı üzerinde vergi uygulanmasına izin verebilmektedir.

Sevk öncesi incelemelerin çok vakit aldığı, bazı durumlarda söz konusu bağımsız kuruluşlarca verilen ithalata konu ürüne münhasır uygunluk belgesinin Kenya gümrük idaresince tanınmadığı, ürünü oluşturan farklı parçalar için farklı uygunluk belgeleri düzenlenmiş olması gerektiği gibi gerekçelerle malların mahrece iadesi ya da gümrükte imhası gibi durumlara karşılaşılabildiği, yavaş bürokratik süreçler ve muhtelif keyfi uygulamaların mevcut olduğuyla ilgili şikayetler zaman zaman ithalatçı ve ihracatçılar tarafından dile getirilmektedir.

## 2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

### Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Kenya, üye ülkelerdeki ticari olmayan riskleri garanti eden ve Dünya Bankası'na bağlı olarak faaliyet gösteren Çok Taraflı Yatırım Garanti Ajansı'na üyedir. Kenya Dünya Ticaret Örgütü Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Anlaşması'na (TRIPS) taraftır ve Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü üyesidir. Ayrıca Avustralya, Malawi, Ruanda, Seyşeller, Tanzanya, Uganda Zambiya ve İngiltere ülkelerinde verilen yargı kararları Kenya mahkemelerinde geçerlidir ve hüküm yaratabilmektedir.

Ülkede fikri ve sınai mülkiyet hakları, Telif Kanunu ve Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında düzenlenmiş olup bu kanunlar marka, patent, endüstriyel tasarım, telif hakları, coğrafi işaret gibi hususları güvence altına almaktadır. Telif haklarıyla ilgili yetkili merci Kenya Copyright Board (KECOBO) iken, marka, patent ve endüstriyel tasarımlar Sanayi, Ticaret ve Kooperatifler Bakanlığı altında ihdas edilmiş Kenya Industrial Property Institute tarafından tescillenmektedir.

### Dağıtım Kanalları

Kenya'ya ithal olarak gelen ürünlerin çok büyük bir bölümü Mombasa limanı üzerinden ülkeye giriş yapmakta ve ağırlıklı olarak karayolu aracılığıyla ülke içine dağıtılmaktadır. Yapımı 2016 Aralık ayında tamamlanan 472 kilometrelik Nairobi – Mombasa demiryolu hattı bir diğer önemli lojistik kanaldır. Nairobi ve Naivasha arasındaki 120 kilometrelik hattın inşası ise 2019 yılı Ekim ayında bitirilmiştir.

Kenya'da karayolu taşımacılığında yaşanan öncelikli sorunlardan biri ana güzergahlardaki altyapı yetersizliğidir. Kenya'da yaklaşık 178 bin kilometrelik karayolunun sadece 11 bin kilometresi asfaltlanmış durumda olup 63.575 km'lik kısmı bölünmüş yoldur. Bununla birlikte, karayolu altyapısının çevre ülkelere nispeten daha iyi durumda olduğu da ifade edilmektedir. Liman ile diğer merkezler arasında yetersiz altyapı karayolu taşıma sürelerini ve maliyetlerini artırmaktadır. Demiryolu iyi durumda olsa da taşımacılıktaki payının %10'un altında olduğu tahmin edilmektedir. Karayolu taşımacılığında yoğunluk sebebi ile aşırı yükleme ve uzun sürüş saatleri güvenlik sorunlarına yol açabilmektedir.

### Tüketici Tercihleri

Kenya'da nispeten düşük alım gücüne bağlı olarak fiyata duyarlı bir tüketici topluluğu bulunmakta, bunun sonucunda pazarda Çin ve Hindistan menşeli ürünlerin hakimiyeti bulunmaktadır. Ülkede yerleşik çok sayıda Kenya Hintlisi bulunmakta olup Hindistan asıllı Kenyalılar iş hayatında çok etkindir. Son yıllarda birçok Çinli firma da Kenya'ya yerleşmiş, Kenyalı ithalatçılara ürünlerini direkt olarak Kenya pazarında sunmaya başlamıştır. Ancak giderek daha çok sayıda tedarikçi, alımlarında ucuz fiyattan ziyade kaliteyi ön plana almaktadır. Bu durumun ülkemiz menşeli mal ve hizmetlerin gelecekte piyasada daha çok tercih edilmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir. Çin menşeli ürünlerin piyasada fiyat avantajı bulunurken, ABD ve Avrupa ülkeleri menşeli ürünler yüksek kaliteli olarak algılanmaktadır. Kenya pazarında Türkiye menşeli ürünlerin imajı da oldukça iyidir. Son

dönemde ise Çin'den yapılan ithalatta navlun maliyetlerinin aşırı yükselmesi nedeniyle ithalatçıların alternatif arayışında oldukları görülmektedir. Piyasada ikinci el ya da yenileştirilmiş ürünler de tercih edilmektedir.

### **Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler**

Kenya'da satışlar büyük oranda konvansiyonel mağazalarda gerçekleşmekte, çevrimiçi alışveriş imkan ve alışkanlığı henüz gelişmektedir. Büyük perakendecilerin alımlarını az sayıda toptancı vasıtasıyla gerçekleştirdiği gözlemlenmektedir. Lojistik kısıtlar ve altyapı yetersizlikleri perakende sektörünü olumsuz olarak etkilemektedir. Nairobi ve Mombasa gibi büyük şehirler dışındaki yerlere ulaşabilmek için iyi bir distribütör ağı kurulmalıdır. Fiyata duyarlı olan pazarda maliyetlerin asgari düzeyde tutulması satışları etkileyecektir. Diğer taraftan, pazarda Türk mallarının imajı oldukça olumludur. Türk malı ve markalarının piyasada görünürlüğünün artırılmasının ve fiyat-kalite dengesine vurgu yapan bir pazarlama stratejisinin satışları olumlu yönde etkileyeceği değerlendirilmektedir.

### **Kamu İhaleleri**

Bürokratik mekanizmalardaki karmaşıklık, yerel ilişkilere dayanan bilgi edinme süreçleri ve bu süreçlerin şeffaflıktan uzak olması, kamu ihalelerinde özellikle yeni yabancı aktörler için dezavantajlı bir ortam oluşturmaktadır. Diğer taraftan, yerel firmaların yeterince rekabetçi olamayışı, ülkede yabancı firmalara kamu ihalelerinde öne çıkarmaktadır. Ülkede ya da çevre ülkelerde proje üstlenmiş olan ya da ülkede yerleşik bir ofisi bulunan firmaların kamu ihalelerinde daha avantajlı konumda oldukları da gözlemlenmektedir.

Finansmana erişim konusunda sorun yaşamayan firmalar ihalelerde öne çıkabilmektedir. Kenya'da son dönemde dış borç yükünün hızlı artışı, hükümeti inşaat ve büyük altyapı projelerinde PPP modeline yönlendirmektedir. Bu sektörlerde proje üstlenen yabancı müteahhitler, Kenya'da üstlendiği müteahhitlik projelerinin toplam bedelinin en az %30'u için yerli taşeron kullanmak zorundadırlar.

Buna ek olarak, kamu projelerinde bazı ihalelerin sadece yerel firmalara verildiği, söz konusu yerel firmaların özellikle teknik yeterlilik açısından eksiklerini giderecek yabancı firmalarla işbirliği arayışında oldukları görülmektedir.

Kamu idarelerinin, projeleri üstlenen firmalara yaptıkları ödemelerde ciddi aksamalar yaşandığı gözlemlenmektedir.

Kamu ihalelerine ilişkin duyurular ([www.tenders.go.ke](http://www.tenders.go.ke)) internet adresi üzerinden takip edilebilmektedir.

### 3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

#### Tarım ve Hayvancılık

Ülkede çalışanların %57'si tarım sektöründe istihdam edilmektedir. Bu itibarla tarım ve hayvancılık Kenya ekonomisinde önemli yer tutmakla birlikte, sektörün milli gelire katkısı %34,2'dir.

Tarım ve hayvancılık ihracatta da başı çekmekte olup çay, kesme çiçek ve kahve ülkenin en büyük ihraç kalemleridir. Çin ve Hindistan'ın ardından dünyanın en büyük üçüncü çay üreticisi olan Kenya'nın toplam ihracatının yaklaşık ¼'ünü siyah çay oluşturmaktadır. Fasulye, avokado, makadamyaya cevizi, tütün, ham deri gibi ürünler geleneksel olarak Kenya'nın en çok ihraç ettiği kalemler arasındadır. Küçükbaş yetiştiriciliği ülke genelinde yaygın olup Hint Okyanusu ve Victoria gölü kıyılarında balıkçılık önemli bir geçim kaynağıdır.

Verimsiz tarım yöntemleri ve etkili bir depolama yapılamaması tarım ürünlerinin fiyatlarını yükseltmektedir. Yerel yönetimler, istihdam yaratma amacıyla tarım arazilerini düşük ücretler karşılığında kiralayabilmektedir.

Hollanda, İsrail, ABD ve İngiltere'nin tarım alanında önemli yatırımları bulunmakta; kesme çiçek (özellikle gül), pirinç, çay, kahve, şeker kamışı ve tropikal meyvelerin yetiştirildiği tarım arazilerini işletmektedir.

#### Sanayi

Kenya'da çalışanların sadece %7,7'si sanayi sektöründe istihdam edilmekte ve sektörün milli gelire katkısı %9,2 olarak hesaplanmaktadır. Sanayi sektörünün önemli firmaları gıda üretim ve işleme, tekstil, demir-çelik, mobilya, plastik ve inşaat malzemeleri, tarım makinaları, ilaç ve eczacılık ürünleri üretimi alanında faaliyet göstermektedir.

Kenya hükümeti tarafından 2017 yılında açıklanan 5 yıllık hedeflerden biri, imalat sektöründe büyümenin sağlanması ve sektörün milli gelirden aldığı payın en az %20 seviyesine yükseltilmesidir. Bu hedefin gerçekleştirilmesini teminen tekstil sektörü Kenya hükümetince öncelikli sektör olarak ilan edilmiştir.

Tekstil sektörünün Kenya'da emek-yoğun bir sektör olması bu önceliğin ana sebebidir. Zira Kenya aynı zamanda yüksek işsizlik sorunu yaşamaktadır. Hükümet aynı zamanda ülkede tekstil üretiminde artışın pamuk talebini artıracığını, böylece tarımda da yeni istihdam alanlarının ortaya çıkacağını hesaplamaktadır.

Kenya, ABD'nin Africa Growth and Opportunity Act (AGOA) yasası kapsamında tekstil ve dokuma ürünleri ABD pazarına gümrük vergisiz olarak ihraç edebilmektedir. Yasanın uygulanmaya başlandığı 2000 yılında Kenya'nın ABD'ye tekstil ihracatı 8,5 milyon dolar seviyesindeyken, bu miktar 2014'de 332 milyon dolara yükselmiştir.



## Hizmetler

İşgücünün %35,3'ünün istihdam edildiği hizmet sektörü milli gelire %42,7 oranında katkı vermektedir. Özellikle turizm gelirleri ülke ekonomisi için hayati önemdedir. Doğu Afrika'nın en çok ziyaret edilen ülkesi olan Kenya'yı her yıl yaklaşık 1,5 milyon turist ziyaret etmekte ve 1,5 milyar dolar civarında gelir elde edilmektedir.

Uluslararası iletişim ve bilgi işlem teknolojileri firmalarının birçoğu Kenya'yı bölgesel merkez olarak belirlemiş ve ülkede ofis açmıştır. İletişim ve bilgi işlem sektörlerinde pazar büyüklüğü 500 milyon dolar olarak hesaplanmaktadır.

## Madencilik

Kenya'nın en önemli yer altı kaynakları olarak soda külü, florit, titanyum, altın, kömür, manganez, demir cevheri, jips (alçıtaşı), diatomit, kromit, lime taşı, silika cevherleri olarak sıralanmaktadır. Özellikle titanyum cevheri, ülkenin ihraç ettiği en önemli doğal kaynaktır. Ülkede büyük ölçekte madencilik faaliyetleri genellikle yabancı firmalar tarafından yürütülmektedir.

Kenya'da madencilik faaliyetleri 13/05/2016 tarihinde yürürlüğe giren Maden Yasası kapsamında düzenlenmiş olup ilgili yasa petrol ve hidrokarbon dışındaki mineral ve madenleri içermektedir. Maden Yasası minerallerin sahipliği, mineral hakları, mineral anlaşmaları, mineral ile ilgili işleri, maden lisans haklarını, yerel ortaklık ve katılım şartlarını, anlaşmazlık hükümlerini, bilgi temini ile ilgili işleri de kapsamaktadır.

## Enerji

Kenya enerjide büyük oranda dışa bağımlı bir ülkedir. Özellikle petrol ürünleri ithalatı, dış ticaret açığının en büyük sebebidir. Ülkede 2012 yılında petrol çıkarılmaya başlanmış, kısa süre sonra Güney Lokichar bölgesinde ikinci bir petrol alanı bulunmuş, API Gravitesi'nin 25-38 derece arasında ve sülfür içeriğinin 0,5 seviyesinde olduğu duyurulan toplamda 750 milyon varillik bir rezerv olduğu bilgisi kamuoyu ile paylaşılmıştır. Ülke ilk kez 2019 yılında 200 bin varillik petrol ihracatı yapmıştır.

Son dönemde Kenya'nın doğu kıyısında önemli doğal gaz yatakları keşfedilmiş olup söz konusu rezervlerin çıkarılmasının ekonomik olup olmadığıyla ilgili fizibilite çalışmaları halen devam etmektedir.

Kenya son dönemde yenilenebilir enerji kaynaklarına öncelik vermiş ve bu alanda ilerleme kaydetmiştir. Jeotermal, güneş ve rüzgar enerjisinden üretilen elektriğin toplam üretim içindeki payı %48,3, hidroelektrik santrallerinden elde edilen elektriğin payı %39,2, petrolden elde edilen elektriğin payı %12,5'tir. Jeotermal enerjide yaklaşık 700 MW'lık kurulu kapasitesiyle Kenya bu alanda dünyada önde gelen ülkelerdendir.

## 4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

### İş Kültürü

Swahili ile birlikte diğer resmi dil olan İngilizce, ülkede iyi derecede konuşulmakta ve iş görüşmelerinde kullanılmaktadır. Elektronik posta, resmi yazışma ya da telefon görüşmeleri çok verimli olmamakta, yüz yüze yapılan toplantılar sonuç verebilmektedir. Muhatap olunan şahsa resmi ya da akademik unvanlarıyla hitap edilmesi beklenmektedir. İş yaparken kişisel ve ailevi ilişkiler belirleyici olabilmektedir.

### Para Kullanımı

Ülkede en büyük banknot 1.000 Kenya şilini değerinde olup, bu miktar yaklaşık 9 dolara tekabül etmektedir. Bu yüzden büyük miktardaki ödemelerde daha çok ABD Doları tercih edilmektedir. Kenya'da bankacılık sistemi iyi işlemekte olup akreditif açılması mümkündür. Bankalar aracılığıyla ülkeler arası para transferleri hızlı bir şekilde yapılabilir.

Bankaların yeterli düzeyde teknik altyapıya sahip olması sonucunda, kredi kartı kullanımı nispeten yaygındır. Ancak ülkede ATM sayısı az olduğundan, para çekme işlemleri için genelde şubeye gitme ihtiyacı bulunmaktadır. Çek kullanımı yaygın olmakla birlikte, bir çek en fazla 1 milyon Kenya şilini (yaklaşık 9.000 dolar) olarak yazılabilmektedir. Bankadan 10.000 dolar üstünde para çekilmek istendiğinde, mevduat sahibince paranın ne için kullanılacağını beyan eden bir form doldurulmakta, banka tarafından paranın kullanım amacını doğrulayan destekleyici belgeler talep edilebilmektedir.

Mobil ödeme yöntemi MPesa ülkede yaklaşık 20 milyon kişi tarafından kullanılan etkin bir kanaldır. Sistem kişiler arası para transferi, fatura ödemeleri ve çevrimiçi alışveriş için kullanılabilir, hemen hemen her market, mağaza, dükkan ve restoranda geçerli bir ödeme yöntemi olarak kabul edilmektedir. Aliexpress başta olmak üzere birçok global e-ticaret sitesi de Kenya'daki satışlarında MPesa kabul etmektedir.

### Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi uygulaması

Geçerlilik süresinin bitişine 6 aydan az kalmış pasaportlar, Kenya'da kabul edilmemektedir.

Türk vatandaşları için Kenya vizesine internet üzerinden ([www.evisa.go.ke](http://www.evisa.go.ke)) başvuru imkanı mevcuttur. Varışta havaalanında vize verme uygulamasına ise 01/01/2021 tarihinden itibaren son verilmiştir. Kenya'ya girişlerde son 72 saat içinde alınmış COVID-19 negatif test sonucu istenmekte ve en az iki doz COVID-19 aşısı olunması şart koşulmaktadır.

## Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Tarih	Tatil
1 Ocak	Yılbaşı
11 Şubat	Moi Anma Günü
15 Nisan	Paskalya Cuması
18 Nisan	Paskalya Pazartesi
1 Mayıs	İşçi Bayramı
3 Mayıs	Ramazan Bayramı
1 Haziran	Madaraka Günü
10 Temmuz	Kurban Bayramı
10 Ekim	Moi Günü
20 Ekim	Mashujaa Günü
24 Ekim	Diwali (Hindu Bayramı)
12 Aralık	Jamhuri Day (Milli Gün)
25 – 26 Aralık	Noel

Mesai saatleri 08.00-17.00 ya da 09.00-18.00 olarak uygulanmakta, Cumartesi ve Pazar günleri hafta sonu tatili yapılmaktadır. Aralık ayı ülkede tatil dönemidir. Özellikle Aralık'ın ikinci haftasından yılbaşı sonrasına kadar ülkede ticari faaliyetler asgari düzeyde sürmektedir.

## Yerel Saat

Yıl boyunca Türkiye ile aynıdır.

## 5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

### Şirket Türleri

Kenya’da şahıs şirketi (sole proprietorship), adi şirket (normal partnership) ve limited şirket (limited liability partnership) olmak üzere üç çeşit şirket türü mevcuttur. Ülkede firmaların büyük bölümü limited şirket olarak örgütlenmiştir.

### Şirket Kurma Prosedürü

Kenya'da açılacak şirketin yapısına göre başvuru süreci değişebilmektedir. Bir Türk vatandaşı tarafından Kenya merkezli bir şirket kurulurken 100.000 dolarlık teminatın bankaya yatırılmış olması halinde “yatırımcı belgesi” edinilmekte ve bu belgeyle Kenya hükümetinin sağladığı yatırım teşviklerinden faydalanmak mümkün olmaktadır. Ancak bu para bloke edilmemekte, istendiğinde çekilebilmektedir.

Şirket kurulum sürecinde Kenya Investment Authority (KenInvest – [www.invest.go.ke](http://www.invest.go.ke)) ile iletişim kurulması faydalı olacaktır. Bir kamu kurumu olan bu kuruluş, şirket kurma sürecinde ücretsiz olarak her adımda yatırımcıyı yönlendiren, etkin çalışan bir organizasyondur. İnternet sayfalarının ilgili bölümlerinde anlaşılır bir biçimde şirket kuruluş süreci açıklanmaktadır ([www.invest.go.ke/starting-a-business-in-kenya](http://www.invest.go.ke/starting-a-business-in-kenya)).

Kenya’da şirket kuruluş faaliyetleri “Companies Act 2015” mevzuatınca yürütülmektedir. Şirket kuruluşunda ilk işlem Huduma (Hizmet) Center’a giderek şirket için bir isim rezerve edilmesidir. Her eyalette bir hizmet merkezi bulunmaktadır.

Kenya’da bir şirketin kurulması ortalama 23 gün sürmektedir. Kenya’da şirket kurulması için yerel ortaklık şartı aranmamaktadır. Kenya’da yabancılar tarafından yerel şirket kurulabilmekte, yerel kişiler ile ortaklık yapılabilmekte veya yabancılar tarafından şube açılabilir.

### Sigorta

Kenya sosyal güvenlik sisteminde işçi ve işveren katkı payları en fazla aylık 2.160 KSH (yaklaşık 20 dolar) olarak ödenmektedir. İşletmeler her çalışan için Ulusal Hastane Sigorta Fonu’na (NHIF) 1,5 – 17 dolar ve Ulusal Sosyal Güvenlik Fonu’na (NSFF) da aylık yaklaşık 3,6 – 20 dolar katkı payı ödemek zorundadır. Söz konusu miktarlar hastane masrafları veya emeklilik güvencesi açısından yeterli olmadığı için birçok işletme özel sağlık ve emeklilik sistemlerini kullanmaktadır.

### Bankacılık Mevzuatı

Kenya’da bankacılık ve finans sistemi Central Bank of Kenya Act (2015), Banking Act (2015), Microfinance Act (2006), The National Payment System Act (2011) ve Kenya Deposit Insurance Act (2012) kanunlarıyla düzenlenmektedir. Kenya Merkez Bankası tarafından çıkarılan

yönetmelik ve yönergeler, bankaları belirli düzenleme ve kısıtlamalara tabi tutmaktadır. Bu düzenlemelerle mevduat sahiplerinin korunması, sistem riskinin azaltılması, kara para aklanmasının önüne geçilmesi ve finansal mahremiyetin korunması amaçlanmaktadır.

## **Vizeler**

Çalışma izinleri için İçişleri Bakanlığına bağlı Göç Ofisine başvurulması gerekmektedir. Çalışma izinleri iki yıllık dönem için, 4.000 dolar ücret karşılığında verilmektedir. Diğer taraftan, çalışma izni için başvuran şahsın sahip olduğu niteliklerin, Kenya iş piyasasından da temin edilebileceği gibi gerekçelerle başvurunun reddi mümkün olabilmektedir. Çalışma izinlerinin alınmasının uzun zaman aldığı ve sürecin ciddi miktarlarda rüşvet ödemesi yapılmaksızın sonuçlandırılmadığıyla ilgili şikayetler sık sık gündeme gelmektedir.

Bu gibi durumlarda Kenya'da yabancı yatırımların kolaylaştırılmasından sorumlu kurum olan Kenya Investment Authority (KenInvest) ya da üye olunan çatı kuruluş (Ticaret ve Sanayi Odaları, üretici birlikleri ve benzeri gibi) ile birlikte hareket edilmesi faydalı olabilmektedir.

*Kaynak: T.C. Nairobi Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği*